

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 9. septembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 105.

III. kongres »Svojine«.

V dneh 7. in 8. t. m. se je vršil v Ljubljani po dnevnem redu, kojega smo objavili v zadnji številki, kongres, ki se je razvil v lepo manifestacijo za varstvo privatne lastnine.

Smotrenemu prizadevanju pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov v Ljubljani se je posrečilo razširiti delokrog društva na zemljiške posestnike, ki imajo zadosti povoda, da si za varstvo svojih interesov v skupni fronti za obrambo svojih pravic priključijo skupni organizaciji. Kongres je najlepše uspel. V okvirju kongresa sta se vršila dva občna zbora in sicer Glavnega saveza društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev in Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani. Na prvem občnem zboru Saveza so se izvolili razni odseki, ki so pripravili besedilo resolucij. Obstojali so sledeči odseki: organizacijski, davčni, stanovanjski, kreditni in agrarni. Odseki so prvi celi dan pridno poslovali in sestavili obširne resolucije, ki so se prebrale na manifestacijskem zborovanju, ki se je vršilo na praznik dne 8. septembra t. l.

Manifestacijsko zborovanje, ki je značilo najslajnejšo točko kongresa, je vodil predsednik dr. Mihajlo Marinković iz Beograda, ki je pred prehodom na dnevni red prebral udarni brzojav na Nj. Vel. kralja in pozdravil navzoče delegate in zastopnike raznih oblastev in inozemskih organizacij. Na manifestacijskem zborovanju je bil zastopan minister za socialno politiko po načelniku g. dr. Goršiču, veliki župan v Ljubljani po vl. svetniku g. Mencingerju, finančna uprava po dvornem svetniku g. Bonaču, mestna občina ljubljanska po predsedniku gerentskega sveta g. dr. Pucu, Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani po konzulentu g. Žagarju, Zveza industrijev po tajniku g. Gorupu, Zveza društev hišnih posestnikov v Avstriji po poslancu g. Pistorju iz Gradca, odvetniku g. dr. Trnki z Dunaja in g. Vedamu iz Beljaka. Po otvoritvenem govoru predsednika je kongres pozdravil za mesto Ljubljano g. dr. Puc, za Zbornico g. Žagar, za koroške hišne posestnike g. Vedam, za ostale avstrijske hišne posestnike pa gg. Pistor in dr. Trnka. Zlasti so bila zanimiva izvajanja g. Pistorja, ki je tolmačil težnje in težave avstrijskih hišnih posestnikov in g. dr. Trnke, ki je ožigosal nevzdržnost ogrožanja interesov privatne lastnine s stališča mednarodnega prava.

Nato so se začele čitati resolucije, katere so referenti posameznih odsekov na kratko sproti utemeljevali.

(Glej resolucije na drugi strani!)

Kongres je vse resolucije soglasno odobril, nakar je g. predsednik z lepim govorom, v katerem je pozval članstvo na intenzivnejše udejstvovanje za interese privatne lastnine, zaključil kongres.

Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov se je veliko trudila, da je kongres tako harmonično iz vzgledno potekel. Pridobila si je s tem lepe zaslugue za dobrobit hišnih posestnikov in uvaževanja vreden položaj med našimi gospodarskimi organizacijami, med katerimi je ravno ona ena najagilnejših organizacij.

Premogovno vprašanje še nerešeno!

Pogajanja, ki so se vodila med upravami privatnih rudnikov in prometnim ministrstvom, so se zbog intransigentnega stališča vlade pretrgala. S tem se je položaj za rudnike znatno poslabšal in bati se je katastrofe, ki bo našla najobčutnejši odziv po celi Sloveniji. Največje industrijsko podjetje v državi naj ustavi svoje obrate, naj zapre svoja vrata! Brezposelnost, ki je že danes preobčutna, se bo z novo armado odpuščenih delavcev povečala v meri, ki mora povzročiti ne samo delavstvu, ampak tudi vsem drugim resne skrbi. Trgovci in obrtniki, ki so bili že pri prejšnjih redukcijah težko prizadeti in so imeli občutne izgube, bodo na posledicah ustavitve obratov največ trpeli in mnogi bodo primorani likvidirati. Zato je vest, da namerava Trboveljska premogokopna družba ustaviti vsaj za nekaj časa vse svoje obrate, napravila uprav porazen vtis in drži v mučni napetosti najširšo javnost. Ne gre tu za usodo enega podjetja samega, ampak za tisoče in tisoče delavcev in maso samostojnih trgovcev in obrtnikov, sploh za celo Slovenijo, ker posledice te katastrofe se bodo občutile po vsej Sloveniji, nositi jih bomo morali prav vsi.

Do danes ni še dala vlada o sporu nikakega oficelnega komunikeja. Tako stališče vlade se nam zdi popolnoma neumljivo. Vlada bi morala stremeti za tem, da vsaj s kakim formalnim pojasnilom olajša odgovornost, ki jo bo morala nositi za vse posledice. Stanovske korporacije, predvsem Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, so se v zadnjih treh dneh že

ponovno obrnile na vlado, da naj bi preklicala odredbo, s katero je ministrstvo saobračaja ukinilo dobavo premoga iz privatnih rudnikov. Korporacije so opozorile vlado na težko situacijo in na katastrofalne posledice, ki bodo vsled tega neizogibno nastale, toda vse, še tako dobro utemeljene predstavitve so bile doslej zaman. Vlada se ne gane, kakor da bi se sploh ničesar ne zgodilo!

Pripravlja se deputacija, sestoječa iz zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in zastopnikov Delavske zbornice, ki se ima predstaviti koncem tega tedna ministrskemu predsedniku g. Nikoli Uzunoviću, da mu osebno oriše situacijo, ki je nastala vsled redukcij obratov, in da ga ponovno opozori na posledice, ki morajo nastati, ako vlada svoje stališče takoj ne spremeni. Radovedni smo na uspehe, ki jih bo dosegla neposredna intervencija zastopnikov zbornice. Vendar moramo že danes poudariti, da je dala vlada s tako neutemeljeno odredbo, še bolj pa z nepojmljivim molčanjem na vse predstavitve korporacij dovolj povoda za sumnje, da se za tem vprašanjem skrivajo nečedni posli in da se hoče tu z nereelnimi sredstvi vplivati na domače zasebne premogovnike.

Bližnja bodočnost bo pokazala, v koliko je bil naš sum opravičen. Od naših narodnih poslancev zahtevamo, da ozadje tega vprašanja podrobno preiščejo ter da najdejo pota do krivcev ter sredstva za kaznovanje, kajti odgovorni faktorji, ki se z gotovimi nameni igrajo z usodo celih mas eksistenc, zaslužijo najstrožje obsodbe!

Dve vprašanji iz meničnega prava.

I.

Menica je imela sicer v vsem podobi, t. j. vse bistvene sestavine potegnjene menice (trate) in jo je za trasata zapisana oseba tudi podpisala. Le bistvena sestavina plačilne obljube je bila zapisana kakor je pri lastnih menicah: »plačam«, ne pa kakor mora biti zapisana pri tratih: »plačajte«.

Oni, ki so branili veljavnost te menice, so to utemeljevali s tem, da je vsakomur jasno, ko pogleda menico, da sta stranki, ki sta na tej temeljni menici udeleženi kot menična zavezanca (izstavitelj menice in nje akceptant), hoteli izdati in sprejeti menico trato ter je zapis plačilne obljube v obliki: »plačam«, zgolj zmota v pisavi, ki je vrhu tega vsakomur očitna. Presojati je torej menico po pravi pogodbeni volji prizadetih oseb, ker je to njena prava vsebina. Jasnost menice torej ni kar nič prizadeta.

Drugi pa so menici odrekli veljavnost, utemeljujoč svoje mnenje z nastopnimi razlogi:

Menica je strogo formalen akt. Zato ne more veljati za menico niti čl. 278. trgovinskega zakona, po katerem mora sodnik pri presoji in razlagi trgovinskih poslov dognati voljo pogodbenih strank in ne sme razlagati uporabljene izraze po črki, niti § 914. občega državlanskega zakonika, ki se po njem sodnik ob razlagi pogodbe ne sme oklepiti črk, temveč zvedeti namen strank in razumeti pogodbo tako, da ustreza temu, kakor se vrši pošten promet. Pri menicah je torej jemati v poštev samo to, kar izhaja iz menice same, ne sme se pa ozirati na to, kar so udeleženci morda nameravali.

Iz vsebine sporne menice pa nikakor ni jasno razvidno, ali gre za lastno ali za potegnjeno menico. Za prvo bi govoril izraz »plačam«, pa bi seveda mogla nastati nejasnost, katera izmed obeh, na sprednji strani druga pod drugo podpisanih oseb je izdatelj, ker oba ne moreta biti izdatelja, ko se plačilna obljuba olasi: »plačam«. Za drugo bi pa govoril zapis imena osebe, ki naj plača (trasata) na levi strani menice in njen akcept, toda ni naračilo, da naj trasat plača in komu: »plačajte«.

Menica meša torej v eni in isti listini obliko potegnjene z obliko lastne menice, ki pa od njih sama zase nobena ne ustreza. Menica torej nima smisla, je potemtakem neveljavna po čl. 7. meničnega reda.

V takem zmislu je izreklo neveljavnost menice brnsko vrhovno sodišče z odločbo od 30. VI. 1925 RV II. 197 ex 1925.

II.

Banki A. je bila izročena 22. septembra lani bianco-menica, na kateri je bil že zapisan akcept, a se je banka A. nato nanjo podpisala kot izdateljica (trasantka). Novembra meseca pa se je banka A. fuzijonirala z banko B., ki je pod svojo firmo vodila posle naprej. Prevzela je tudi od banke A. bianco-menico, jo izpolnila in sicer zapisala za dan izdaje dan 7. avgusta letos ter prezentirala menico akceptantu v plačilo. Akceptant pa odklanja plačilo, češ da menica nima veljavnega dneva izdaje, da ji torej nedostajajo bistvene sestavine in je torej na taki nepopolni temeljni menici tudi njegov akcept neobvezen.

Drugo Dawesovo leto.

Generalni agent za reparacijska plačila je položil obračun za drugo Dawesovo leto, ki je poteklo 31. avgusta. Plačilnih rokov se je držala Nemčija natančno po določenih Dawesovega načrta. Vsega skupaj je plačala Nemčija 1212 milijonov zlatih mark; manjka samo še znesek osem milijonov mark iz transportnega davka za letošnji avgust, po načrtu plačljiv 21. septembra. Plačila Nemčije obstojijo iz sledečih štirih postavk:

	Zlate marke
1. Donesek iz nemškega proračuna	250,000.000
2. Obresti od nemških železnic	595,000.000
3. Transportni davek	341,905.000
4. Obresti od nemških industr. obligacij	125,000.000

Od obveznosti preteklega leta so dali Nemci več kot polovico v blagu, namreč 655,5 mil. mark; denarna plačila so se izvršila v daleko pretežni večini v tujih valutah, namreč 415,6 mil. mark, ostanek v zlatih markah. Od plačil v tujih valutah odpade največja postavka na Anglijo. 201,6 mil. mark; 41,5 mil. so plačali Francozom; 97,213.000 so plačali za obresti Dawesovih posojil iz leta 1924; 65 milijonov so plačali v gotovini; ostanek valutnih odplačil gre na račun starejših obveznosti in na račun upravnih stroškov. Od plačil v zlatih markah je šlo 86 milijonov 188.000 mark za ententno vojaštvo v zasedenem ozemlju, 18,4 mil. mark so še zmeraj stale medzavezniške komisije, od kojega zneska je bilo nad 4 milijone plačanih v inozemskih

valutah. Za obnovo biblioteke v Louvainu so plačali 2,100.000 mark.

Ves proračunjeni znesek znaša 1220 milijonov mark.

OKREPITEV LIRE.

Italijanska lira je, kakor se zdi, že premagala kritično točko in že nekoliko dni stremi stalno kvišku. To stremljenje se je začelo takoj v začetku tekočega meseca, t. j. takoj po ukrepih zadnjega ministrskega sveta. Učinkovitost teh ukrepov se je pokazala ne samo z veliko naglico, temveč tudi v takem obsegu, kakršen se je jedva pričakoval kljub dalekosežnosti ukrepov v svrhu njene zaščite. Ti ukrepi so bili, kakor znano, v glavnem sledeči: iz prometa se je vzelo 3 in pol milijarde papirnatega denarja, a v oktobru bo sledilo pol milijarde. Napravil se je deflacijski načrt, v smislu katerega je določeno, da se umakne iz prometa vsaj za pol milijarde bankovcev, dokler se ne odpravi inflacija; zlata rezerva se je zvišala za pol milijarde, boni po pet in deset lir se spremenijo v srebrni drobiž, kar bo imelo za posledico novo znatno znižanje obtoka papirja. Učinek teh ukrepov, združenih z odloki o omejitvi potrošnje, je bil zelo hiter in dalekosežen. Še 31. avgusta je notiral v Trstu funt šterling 148,75—150, dolar 30,50, češkoslovaška krona 90,50, dinar 54, a že 1. septembra je padel funt šterling na 135 in dolar na 28. Porast lire se od tedaj nadaljuje in 6. t. m. je notiral funt šterling 129—131, dolar 26,50 do 27. Dinar se je spustil v tem mesecu od 54 na 47,25—47,75, a češkoslovaška krona od 90,50—91 na 79—81.

Resolucije hišnih posestnikov.

I. Kongres zahteva brezpogojni prestanek stanovanjskega zakona, kakor tudi vseh stanovanjskih omejitev in protestira proti vsakemu podaljšanju stanovanjskega zakona in proti kakršnimkoli utesnitvam.

Stanovanjski zakon ni upravičil pričakovanja zakonodajalčevega. Zakon ne samo, da ni odstranil stanovanjske krize in da ni rešil stanovanjskega vprašanja, je nasprotno položaj še bistveno poslabšal: ker je na eni strani oviral privatno inicijativo zidanja novih hiš, z druge strani pa povzročil propadanje starih poslopij kot najvažnejšega dela narodne imovine.

Zakon je povzročil socialni razdor med državljani in namesto, da bi podprl malega človeka, je ustvaril teren za zlorabo in spekulacijo s tujo imovino. S tem je omajal pravno zavest med državljani in pospešil demoralizacijo in korupcijo cele vrste družabnih slojev. Dočim je državna oblast z zakonom o zaščiti države pobijala bolševizem, je s stanovanjskim zakonom poboljševala duhove najširših slojev v državi. S svojimi nasprotujočimi odloki v istovrstnih slučajih so poslali stanovanjski uradi pravi juridični monstrum.

Izhajajoč s poglobljeno stališča, da predstavlja denar, vložen nekdanj v poslopja, kapital za izkoriščanje šibkejših, ne pa rento za zavarovanje starosti in onemoglosti, je obremenil na antisocialni način hišne posestnike in izzval devalvacijo narodne imovine.

Ker je izkušnja pokazala, da se od podaljšanja stanovanjskega zakona ne more pričakovati nobenega zboljšanja stanovanjskih razmer, zahteva kongres, da se z ukinitvijo vseh stanovanjskih omejitev takoj prične likvidirati sedanje nezno stanje. To zahteva kongres na temelju principa enakopravnosti, ki je bistvena podlaga vsake demokracije in pravne države, koja zahteva enako obremenitev vseh državljanov.

Glede načina likvidacije stanovanjskih utesnitv, naj se na vsak način zaslišijo hišni posestniki, in naj se njihovi stvarni predlogi upoštevajo. Likvidacija je izvesti najdalje v roku od 6 mesecev, od 1. novembra 1926 dalje.

Kongres je prepričan, da odprava stanovanjskih omejitev ne bo povzročila nobene škode in tudi ne predruščila družbenih odnosov. To svoje mnenje opira kongres na činjenico, da so v sosednji kraljevini Italiji od 30. junija 1926. prenehale vse stanovanjske omejitve in da je ta odredba dala do sedaj odlične rezultate glede uredbe družbenih in ekonomskih odnosov, kakor tudi na dejstvu, da je osvobodjenje lokalov in podzemnih prostorov po odpravi revizije, — dalo slično dobre rezultate v naši državi.

II. Kongres smatra za svojo dolžnost, tako nasproti državi in splošni javnosti, kakor nasproti svojim članom, da dvigne svoj glas in da označi sedanje razmere kot popolnoma nevdolžne.

Nemogočnost nadaljnjega rednega vzdrževanja naših stavb vodi nedvomno v našo propast in propast stavb samih. Ker so naši domovi važen del narodnega premoženja in najslužijo kot najvarnejši državni objekti, moramo odločno zahtevati, da se neposredni davki znižajo, zlasti da se zniža zemljiški in hišno-najemniški davek najmanj na 12%. V Čehoslovaški in Poljski državi hišno-najemniški davek tudi ni večji. V Avstriji je pa kot državni davek popolnoma odpravljen. Zahtevamo čimprejše izenačenje davkov za vso našo državo ter maksimiranje davkov, in zlasti maksimiranje občinskih in drugih doklad. Ravnotako zahtevamo, da se znižajo posredni davki na minimum, da se revidira zakon o taksah, in da se popolnoma ukinejo takse, ki ovirajo izvrševanje zakonito zajamčenih pravic.

Vladni zakonski načrt je treba popraviti zlasti v tem smislu, da bodo hišni posestniki oproščeni hišno-najemniškega davka, in da plačajo samo v zakonu o neposrednih davkih predvideni davek na sobe.

Za vse nove stavbe zahtevamo 20-letno davčno prostost.

Novi zakonski načrt o neposrednih davkih naj se takoj po otvoritvi prihodnjega parla-

mentarnega zasedanja stavi na dnevni red, da bo hitro in natančno pretresen in tako sprejet, da zamore stopiti v veljavo že s 1. januarjem 1927.

Zlasti zahtevamo pravično ureditev lestvice za odmero invalidskega davka.

Obžalujemo istočasno, da Narodna skupščina, oziroma finančni odbor Narodne skupščine ni upošteval nobenega izmed naših predlogov glede izboljšanja zakonskega načrta o neposrednih davkih in prosimo, da se naši predlogi vzamejo ponovno v pretres ter sprejmejo kot upravičeni zakon, da se s tem izravna dvojna mera obdavčevanja in da bo zakon pravičen za vse državljane brez razlike.

III. V sled splošne gospodarske krize in zlasti vsled stanovanjske zaščite je nastalo pri hišni in zemljiški posesti vprašanje cenega kredita nujno, bodisi za vzdrževanje starih zgradb, bodisi za zidanje novih. Ker se stare stavbe niso mogle ves čas stanovanjske zaščite redno popravljati, so se nakupile popravila za cela desetletja nazaj, ki jih bo treba izvršiti z velikimi investicijami, za katere bo potreben poseben kredit. Obenem je treba, da se pospeši zidanje novih stavb. Da se ne dvigajo najemnine do previsoke svote in da se zadosti potrebi prebivalstva po novih stanovanjih s primerno najemnino, zato:

1. zahtevamo, da država vpliva na denarne zavode, da začno zopet dajati dolgoročne hipotekarne amortizacijske kredite po kar najnižji obrestni meri; zlasti naj bi se porabili za lake kredite rezervni zakladi denarnih zavodov in pa javnih korporacij socialnega skrbstva. Zahtevamo, da se dajejo cenena posojila na kmečka posestva in mestne hiše do višine popularne varnosti po sedanji vrednosti objekta. Podeljevali naj se začnejo zopet pravi stavbni krediti z izplačili po napredku nove stavbe, da se pospeši in poceni zidanje;

2. zahtevamo, da država zniža pristojbine in takse za hipotekarne transakcije, kakor za zadolžnike, vpisane, izbrisane pobotnice in zlasti, da se konverzije hipotekarnih dolgov oprostiti vsakih pristojbin in takse;

3. III. kongres »Svojine« principijelno ostane pri sklepu drugega kongresa »Svojine« v Zagrebu leta 1925, da je z ozirom na splošne denarne razmere potrebno, da imajo hišni in zemljiški posestniki svoj lastni denarni zavod, ter sklene, da naj se z vsemi silami deluje na to, da se tak zavod ustanovi, ter obžaluje, da se doslej še ni mogel ustanoviti, ker so se stavile nepotrebne zapreke od strani vlade. Ker pa ni upanja, da bi se v do glednem času mogel tak zavod ustanoviti, je treba takoj odrediti vse potrebne priprave, da se v posameznih pokrajinskih ustanovijo pokrajinske zadruge, ki stopijo v zvezo, in se naj priznajo od države vse ugodnosti, ki jih uživajo slične organizacije.

Apeliramo na vse hišne in zemljiške posestnike, da se kreditno osamosvojijo ter z vso energijo in hitrostjo organizirajo lastne denarne zavode, v katerih bi nalagali svoje prihranke in dobivali ceneji kredit, kar bi koristilo ne le njim, ampak vsemu prebivalstvu, in ker bi taki denarni zavodi hišnih in zemljiških posestnikov vsled jamstva, ki bi ga imeli v nepremičninah svojih deležnikov-posestnikov, uživali največje zaupanje vsega domačega prebivalstva brez razlike stanu, ravnotako pa tudi inozemske finance, in bi imeli pogoje za velik in soliden razmah, ker so zemljišča in hišna posest osnovna podlaga vseh dobrin v narodnem gospodarstvu;

4. zahtevamo, da država v vsakem oziru favorizira inozemska hipotekarna posojila z nizko obrestno mero, zlasti tistih, ki bi se najemala pod 3.) omenjenih denarnih zavodov;

5. zahtevamo, da državna hipotekarna banka v bodoče rezervira največji del kredita za zgradbo malih hiš in da kreditiranje vrši po posredovanju naših organizacij hišnih in zemljiških posestnikov.

IV. V očigled odločilnega momenta, ki gre za tem, da nastopi s 1. novembrom, ko končuje veljavnost sedanega stanovanjskega zakona s 15. majem ter izvajajo hišni posestniki svojo svobodo, po temu vožigled usodepolnih predstojećih razprav parlamenta o iz-

enačenju davkov, čegar zakonski osnutek ima določiti bremena hišnih listnikov v naši državi za vso dolgo bodočnost, pozivlja kongres vse hišne in zemljiške posestnike kraljevine SHS, da strnejo svoje vrste, da se čimbolje organizirajo, da se čimbolj oživijo in okrepijo in čim večjo aktivnost dovedejo v obstoječe organizacije, da provincijalne organizacije stopijo v čim tesnejši kontakt s svojimi sedanjimi organizacijami in tako v odločilnem času nastopijo kot močan in odlično organiziran faktor, ki bo vrgel na vago moč svoje vzorne organizacije.

Da zavaruje hišne in zemljiške posestnike pred nadaljnjimi atentati na njih privatno lastnino, pozivlja kongres vse hišne posestnike držav v srednji Evropi, da v okvirju obstoječe internacionalne organizacije v Parizu ustanovijo permanentno delavno enoto, ki ji bo namen, da se z internacionalno pomočjo postavi nasproti velikemu valu komunističnih idej, ki se širijo od vzhoda.

Kongres sklene posvetiti največjo pozornost vprašanju osnutka posvetovalnih komor ter nalaga predsedništvu Glavnega saveza dolžnost, da izbere odbor, ki bo do 1. vprašanje temeljito proučil, eventualno izdelal primerno zakonsko osnovo in o tem obvestil naslednji kongres »Svojine«.

Kongres zaključuje in nalaga predsedstvu Glavnega saveza dolžnost, da dela na to, da bodo tudi hišni in zemljiški posestniki pozvani v gospodarski svet in bodo mogli tam zastopati interese in potrebe svojim mandatarjem.

V. Kongres hišnih in zemljiških posestnikov iz vseh krajev kraljevine SHS, zborujoč v Ljubljani, je vzel na znanje poročilo delegatov »Udruženja malih zemljiških posestnikov v Dalmaciji« glede načrta zakona o ureditvi agrarnih razmer v Dalmaciji in sprejel sledečo resolucijo:

1. Protestiramo proti najnovejšemu atentatu, izvršenem z načrtom zakona o likvidaciji agrarnih razmer v Dalmaciji na kulturnem principu zaščite privatne lastnine in svetosti svobodnega razpolaganja ter na principu garantirane državne ustave.

2. Najostreje obojamo nepravilno utemeljevanje nujnosti ustavne odredbe o eksproprijaciji, ki ni izvršena niti v občo korist niti na temelju pravne odškodnine, temveč samo v politične strankarske in osebne svrhe.

3. Taka sredstva pod naslovom zakona in v škodo ustavnih pravic vodijo do materialne propasti državljanov ter škodujejo ogledu kulturne države z vsemi s tem združenimi slabimi posledicami.

4. V svrhu zaščite državnega ugleda in javne morale kot temelju družabnega reda, dviga kongres odločno ta protest in zahteva, da se taka nevarnost odvrne, dokler je še čas.

Trgovina.

Prodaja svinjske masti. Udruženje mesarjev v Novem Sadu si je nabavilo poseben stroj za mešanje masti in ima na razpolago 4 do 5 vagonov Ia čiste, bele, gladke svinjske masti.

Ustanovitev prodajne centrale za moko v Novem Sadu. Kakor se piše, se bavi mlinarski krogi v Novem Sadu, spričo izredno kritičnega stanja te stroke, z načrtom, da bi se za vojvodinske in sremške mline ustanovila skupna centrala za prodajo moke v Novem Sadu. Kakor se zatrjuje, ta centrala ne bi smela imeti kartelnega značaja.

Uvoz poljedelskih strojev v Rusijo. Uvoz poljedelskih strojev in poljedelskega orodja v skupnem znesku 4,870.000 rubljev, torej še ne posebno veliko. V gospodarskem letu 1924/25 se je uvoz dvignil naenkrat na 22,320.000 rubljev, v letu 1925/26 pa na 26,070.000 rubljev. Ta

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za
trgovanje na Borzi.

Kvalitativen sprejem blaga.

§ 53. Če izjavi kupec, da je blago pregledal in spoznal za dobro, ali če izjavi, da blago kvalitativno sprejme, ali če je prodajalec prodal blago izrecno brez jamstva za kakovost, tedaj jamči prodajalec za blagovno kakovost le toliko, da mora dobaviti zdravo blago. Vsekakor pa mora prodajalec do dejanske prodaje blaga isto spraviti s skrbnostjo rednega trgovca.

Kako se mora ravnati z grajanim blagom.

§ 54. Če se graja kakovost blaga, dolžan je kupec, ko je vzel po predpisih vzorce blaga, ukreniti vestno in s skrbnostjo rednega trgovca vse, kar je na kraju, kamor je prispelo blago, potrebno in mogoče, da se blago ohrani.

Pokvarjeno blago mora kupec takoj potem, ko je obvestil prodajalca, da blago ne sprejme in poskrbel za pravilno jemanje vzorcev, izložiti na primeren varen prostor ali skladišče ter poskrbeti, da se ravna z blagom tako, da se ne dela naprej škoda. Stroške za razkladanje, skladišče in manipulacijo blaga mora prodajalec kupecu povrniti.

Če pa preti blagu kvarjenje in je odlaganje združeno z nevarnostjo, da se blago močno ali popolnoma pokvari, sme kupec blago prodati po osebi, ki je za to poklicana.

Pri trgovskih poslih, ki so sklenjeni na podlagi uzane borze, mora kupec naročiti prodajo takega blaga borznemu senzalu.

Seveda mora kupec obvestiti v vsakem slučaju prodajalca in mu takoj naznani, da je blago grajal, da so se vzeli vzorci in da je blago na račun prodajalca vskladiščil.

Tudi v slučaju, da se odloči kupec blago v izogib daljnjemu kvarjenju prodati, mora to pred prodajo brzojavno sporočiti prodajalcu in to brez odloga.

Jamstvo za kakovost blaga.

§ 55. Prodajalec jamči za kakovost blaga, ki ga je po nalogu kupeca poslal v kraj, različen od onega, ki ga je smatrati za kraj izpolnitve.

Jamstva za kakovost blaga do namembnega kraja pa je prodajalec oproščen, ako je kupec pozval, naj prevzame blago na kraju izpolnitve, pa se kupec temu pozivu ni odzval.

Prevara.

§ 56. Pri prevari se prodajalec ne more sklicevati na določila §§ 53. in 55.

§ 57. Ako prodajalec pregledano blago izmenja ali z blagom tako manipulira, da utegne zavesti kupeca v zmo to glede kakovosti blaga, upravičen je kupec, da blago zavrne in se poslužuje katerekoli izmed pravic, naštetih v § 77. Prodajalec pa izgubi pravico do naknadne dobave.

Kdaj se mora grajati.

§ 58. Če je kupec blago odpeljal iz kraja prodaje (železnica, ladje, skladi-

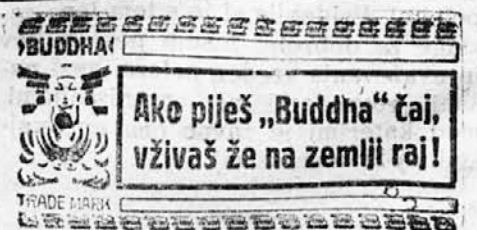
šča) ne more več grajati kakovosti blaga.

Ako odredi kupec, da se mora postaviti blago z glavnega tira na stranski tir, ki drži v kupčevo podjetje ali skladišče, ali pa, da se mora blago reekspe dirati na drugo postajo, lahko graja kakovost blaga tudi po prevozu na stranski tir pod pogojem, da se vzame pred razkladanjem blaga predpisane vzorce.

Kupec ne izgubi nikake pravice grajanja, če naloži blago, došlo razsuto (alla rinfusa), v vreče ali če ga razloži in ga shrani v javno skladišče.

Vendar pa je nujno potrebno, da kupec pred iztovorjenjem blaga in napolnitvijo v vreče, vzame predpisane vzorce in to iz vagona.

(Dalje sledi.)

naenkrat tako povečani uvoz pa ni samo posledica pomnoženega zanimanja poljedelcev za moderno poljedelstvo, temveč v prvi vrsti posledica velikih kreditov, ki jih je dobila sovjetska Rusija od inozemskih tverdk. Vemo že, da zahtevajo Rusi dolgoročne kredite. V zadnjih dveh letih so veljali naslednji kreditni pogoji: poljedelske stroje so kupovali na sedem-mesečni kredit, stroje za čiščenje žita na šestnajstmesečni kredit, stroje za košnjo na kredit do prihodnje žetve, mlatilne stroje na kredit do tretje žetve, mlekar-ske stroje na 15 mesečni kredit itd. Trak-torje (avtomobile), ki so jih kupovali lani le proti gotovini, kupujejo sedaj s kreditom 25% skupne vsote. — Ves im-port poljedelskih strojev in poljedelskega orodja v zadnjih treh letih je znašal 53.260.000 rubljev; Amerika jih je pro-dala za 23.570.000 rubljev ali za 44 od-stotkov vsega importa, Nemčija za 12 milijonov 400.000 rubljev = 7.96%, itd. Rubelj je ca. 29 dinarjev. Kolikor be-remo, bo import v tekočem gospodar-skem letu 1926/27 še večji.

Industrija.

Zvišanje kapitala. Jugoslovensko-češka tvornica bombažnih tkanin d. d. v Kranju je zvišala delniško glavnico od 5.000.000 Din na 10.000.000 Din.

Gibanje italijanskih delniških družb v mesecu avgustu 1926. Po podatkih zveze denarnih zavodov iz Rima se je ustanovilo v Italiji tekom meseca avgusta 1. l. 162 novih delniških družb s celo-kupno delniško glavnico v iznosu Lit 66.680.400. Drugih 109 delniških družb je tekom avgusta povišalo glavnice celot-no za Lit 671.816.050. Celokupne inve-sticije tekom meseca avgusta so tedaj znašale Lit 738.496.450. Likvidiralo je tekom avgusta pa 49 delniških družb z glavnico Lit 258.847.715, a 22 delniških družb je svojo glavnico znižalo za Lit 22.261.230. Investicije so se tedaj v ime-novanem mesecu zvišale za Lit 457 milj. 738.505.

Denarstvo.

Nov kontrolni odbor Državne hipote-karne banke. V kontrolni odbor Državne hipotekarne banke je imenovan poleg petih članov iz Srbije, tudi Slovenec g. dr. Fran Svetek, načelnik v ministrstvu notranjih poslov.

Nov srebrni denar v Italiji. V oktobru pridejo v Italiji v promet novi 5 in 10 lir-ski novi iz srebra. Napravili jih bodo za petsto milijonov za vsako vrsto. Po-seben odlok bo določil obliko in težo novcev.

Finančni položaj Grške. Najnujnejše opravilo nove grške vlade je restavracija financ, ki so zašle za časa Pangalosove diktature v skoraj katastrofalen položaj. V svrhu restavracije bodo začeli z bistve-nim štedenjem, zlasti hočejo omejiti ob-oroževanje in poenostaviti državno upra-vo. Zelo strogo nameravajo postopati proti valutnim spekulantom. Predpogoj za rešitev krize je pa pridobitev inozem-skih kreditov. V prvi vrsti pride v po-štev Anglija, a bi se morala prej urediti

tekoča finančna vprašanja med Anglijo in Grško. Velika angleška petrolejska družba je ponudila grški vladi posojilo v znesku več kot pol milijarde dinarjev, s pogojem, da dobi na Grškem gotove koncesije. Te koncesije se tičejo pred-vsem monopola petrolejskih in bencin-skih dajatev za Grčijo in pa zgradbe cestnega omrežja; to najbrž zato, da bi dvignili avtomobilni promet in s tem prodajo bencina.

Promet.

Ogrsko-grška pogajanja. Ogrsko dip-lomatsko zastopstvo v Atenah je še za Pangalosove vlade mislilo na pogajanja z Grčijo glede ureditve železniškega pro-meta. Za nas je to vprašanje v toliko važno, ker gre tranzitni promet med obema tema državama skoz Jugoslavijo. Ogrom gre v prvi vrsti za prago Džev-dželija—Solum, podaljšek velike proge Niš—Solun. V poštev pri transportu pri-dejo zlasti moka, sladkor, krompir itd. V trgovskem ogrskem ministrstvu je bi-la velika konferenca strokovnjakov in se je posvetovala o inštrukcijah, ki naj jih vzamejo v Atene potujoči delegati s seboj. Dali so jim obširen seznam bla-govnih vrst, v katerih bi imeli Ogrji radi od Grkov transportne olajšave; poleg omenjenih vrst omenimo še špirit, usnje, stekleno in železno blago, stroje, elek-trotehniške izdelke, cevi, kemne iz-delke, cement, škriplj in druge keramične stavbne snovi.

RAZNO.

Manjšinski presbiri v Zagrebu. V Za-grebu je pričel delovati manjšinski pres-biro (novinarski urad za jugoslovenske manjšine), ki ima nalogo, da dostavlja novinarom vesti in poročila o prilikah jug-manjšin na severu, zapadu in jugu. Manjšinski presbiri vodita gg. M. Višo-čević in O. Ambrož. Ustanovitev manj-šinskega presbira je v današnjih raz-merah posebno važna in jo je treba po-zdraviti v nadi, da bo ta velevažni urad z uspehom vršil svoje visoke funkcije.

Ogrska letina. Ogrsko poljedelsko mi-nistrstvo je izdalo novo, deloma nekoliko ugodnejše poročilo o letošnji letini. No-ve številke so: pšenica 18.76 mil. meter-skih stotov (zadnja cenitev 18.33), rž 7.71 (7.56), ječmen 4.89 (4.85), oves 3.67 (3.62), koruza 21.70 (21.72), krompir 20 (20.63), sladkorna pesa 14.53 (14.45). — Najboljši je pridelek na gričevnatem ozemlju tostran Donave, in tam je tudi kvaliteta najboljša; drugod je vlaga pre-več škodovala.

Uspehi velikega praškega semnja. Veliki praški semanj se je zaključil dne 5. t. m. Udeležba, tako s strani razstav-ljalcev, kakor tudi s strani posetnikov je bila sijajna. Zlasti je bilo med pose-tniki mnogo trgovcev iz Jugoslavije. Se-menj je ostal, kar se tiče posameznih de-lov skoro neizpremenjen. Nekateri to-varnarji so razstavili nove izdelke, sicer pa je nudil jesenski semanj isto sliko kot pomladanski. Kot nov oddelek je

bila organizirana skupina rudnikov, v kateri so bili zastopani vsi češkoslovaški rudniki in tovarne, koje producirajo za rudnike stroje, lampe, rešilne aparate, material za gradbo podzemeljskih gale-rij, razno orodje, priprave za merjenje, žične železnice itd. Med inozemskimi raz-stavami je vzbujala zanimanje zlasti francoska razstava, v kateri so bili po večini razstavljeni predmeti iz franco-skih kolonij: Alžira, Maroka, Ekvatorial-ne Afrike, Madagaskarja in Indokine. — Tudi kar se tiče poslov, se poroča, da so se sklenile znatne kupčije, zlasti za konsumne predmete kakor: tekstilije, konfekcije, galanterijo, obutev, kožo, pa-pir itd.

Iz Ogrske. Poročali smo, da so ogrske tovarne sukna ustanovile kartel in se dogovorile glede enotnih prodajnih in nabavnih pogojev. Proti temu novemu kartelu so začeli sedaj trgovski krogi in krogi konsumentov srditi boj, in se je v vrste bojevnikov postavila v zadnjem času tudi Budimpešta, kot mesto. Povo-dom nekega konkurenčnega razpisa so ugotovili, da so vse tovarne sukna vlo-žile skupno enotno ponudbo. To ponud-bo je mestna uprava odklonila in je po-zvala posamezne tovarne, naj predložijo ločene ponudbe. Za slučaj, da tovarne ne bodo kartela razpustile, hoče mestna uprava pozvati inozemsko tekstilno in-dustrijo in inozemske trgovce s teksti-lijami, naj predložijo svoje ponudbe. — Upanje na boljši pridelek sladkorne pese se je povečalo in računajo tovarne, da bodo napravile v tej kampanji ca. 2 milijona met. stotov sladkorja. Domača potreba znaša ca. 800.000 stotov, ga pre-ostane torej za izvoz več kot 1 milijon stotov. Industriji se sestavlja kalkulaci-je in računijo celo na konkurenco na svetovnem trgu, če se bodo cene vsaj malo dvignile.

Po svetu. Rumunski ministrski pred-sednik Averescu se je podal v inozem-stvo. Listi poročajo, da je prvi cilj nje-govega potovanja dosegla **posojila** v zne-sku 30 milijonov funtov ob udeležbi nemškega, angleškega in ameriškega kapitala. Polovico posojila bodo porabili za gradbo železnice, polovico pa za stabi-lizacijo leja v kurzu 2'50 centima. — Pr-vi del posojila, ki ga je v znesku 200 mi-lijonov lir dovolila Italija Rumuniji, je prispel v znesku 60 milijonov lir v Bu-karešto. — Belgijska pogajanja o pri-stopu k mednarodnemu železnemu kar-telu potekajo ugodno. — Avstrijske ce-ne železa in železnih izdelkov se dvi-gajo. Dosedanja tovarniška cena za že-lezo v palicah v znesku 26 dolarjev za stot se je zvišala za 3'25 dol na 29'25 franko Dunaj. — V prvem polletju 1926 je napravila Fordova družba 859.000 osebnih in tovornih avtomobilov, lani v istem času 944.000. — Število osebnih avtomobilov na Angleškem se je v pre-tteklem letu dvignilo za 93.000 in je zna-šalo na koncu leta 627.500. To je posled-ica pametne carinske politike, ki omo-goči inozemskim avtomobilom lahek uvoz. — Nov štrajk premogovnih rudar-jev grozi na Poljskem. Dosedanja poga-

janja med delodajalci in delojemalci so potekla brez uspeha. — Ogrski finančni minister je zvišal eksportni kontingent špirta od že dovoljenih 300.000 na 350.000 hektolitrov. Lani jih je bilo sa-mo 150.000 hl. — Kljub raznim dementi-jem se energično dela na osnovanju nemškega **elektrotrasta**. — Nemška je-senska **aviatična plovba** se je začela s 1. septembrom in obsega 53 črt; 48 jih obratuje Lufthansa. Zimski vozni red se bo začel najbrž 16. oktobra. V lanskem letu so nemška letala v rednem zračnem prometu prevozila okoli 5 milijonov ki-lometrov, to se pravi 125 zemskih obo-dov, in so prepeljala okoli 55.000 potni-kov. Blagovni promet je znašal 1 mili-jon tonskih kilometrov. — Poročajo, da nekdanja Južna železnica, sedaj Donava—Sava—Adrija, za leto 1925 ne bo iz-plačala nobene dividende. Čisti dobiček v znesku 265.000 zlatih frankov bodo porabili deloma za redne letne odpise, deloma za izredne. — Pred leti so usta-novili v Budimpešti **sindikata za borzno intervencijo**. Sedaj je sindikat likvidiral. — V Bolgariji bodo v Ruse zgradili prvo tovarno **steklenine** (emajla). Večino ka-pitala nove tovarne imajo Čehi. — Po-svetovanja o omiljenju **tekstilne krize** na Češkem, o čemur smo že poročali, se bodo vršila v Pragi v drugi polovici te-kočega meseca. — Nemški **kartel** suro-vega jekla je, kakor vemo, znižal pro-dukcijsko na 30% kapacitete. Vsled zbolj-šanih gospodarskih razmer jo bo spet zvišal, zaenkrat najmanj za 5 odstotkov, torej na 35 odstotkov kapacitete.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo (3. sep-tembra 1926.). Na svinjski sejem se je pripeljalo 442 svinj in 2 ovce, cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov stari, komad Din 70 do 100; 7 do 9 te-dnov stari 125 do 150, 3 do 4 mesece sta-ri 250 do 300, 5 do 7 mesecev stari 420 do 450, 8 do 10 mesecev stari 525 do 550, 1 leto stari 1000 do 1200; 1 kg žive teže 10.50 do 12.50, 1 kg mrtve teže 15 do 17. Prodalo se je 135 svinj.

Dunajska borza za kmetijske produkte (6. t. m.). Ker so koncem minulega tedna prispela slabša poročila iz Amerike in je javljena tudi iz Budimpešte mlačna tendenca za pšenico, je bila na Dunaju tendenca za pšenico zelo mirna. Madžar-ska pšenica se je pocenila za pol šilinga, jugoslovenska pa za četrt šilinga. Urad-no notirajo v šilingih vključno blagovno-prometni davek brez carine za 100 kg: pšenica: domača 37.25 do 38.25, po-tiska 42 do 43, rž: 25 do 26.50; ječ-men: I. 34 do 38; turščica: 24.50 do 25.50; oves: domači 24 do 24.50.

Dunajski goveji sejem (6. t. m.). Do-gon 2948 glav; od tega 580 iz Jugoslavije. Cene so poskočile za 5 do 20 grošev pri kilogramu. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.50 do 1.75 (izjemno 1.80 do 2), II. 1.30 do 1.45, III. 1.10 do 1.25; biki 1.20 do 1.50 (1.60); krave 1 do 1.50 (1.60); slaba živina 0.60 do 0.90 šilinga.

Reklamne ideje.

Trgovska reklama ni tako suhoparna stvar, kakor bi človek mislil; vglobiti se je treba samo v študij strokovne tva-rine, ki jo najdemo po raznih svetovnih glasilih, pa naletimo na izvrstne misli in posnemanja vredne ideje, ki presega-jo običajno vsakdanjost in v svoji izvan-rednosti in duhovitosti predstavljajo res prvovrstno reklamno silo.

Neki trgovec s premogom bi si rad pridobil srednje in male sloje za odje-malce, osobito uradnike in delavce.

Pogodbeno štopi v zvezo z dotičnimi podjetniki ter se zaveže dobaviti kurivo nameščenecem proti običajnim engros-cenam. Odplačilo se vrši z boni, ki jih prejme nameščenec zaračunjene vsak te-den z rednimi prejemki. Koristi imajo odjemalci v nizkih cenah, podjetniki pa tudi, ker obračunavajo te bone recimo šele ob koncu vsacega četrtletja. —

Dobro jo je zadel neki gostilničar v srednje-velikem mestu, da si poveča krog svojih gostov.

Naročil je čedno izdelano dopisnico s sledečim besedilom na eni polovici:

»Snidemo se dne . . . . . 1926 . . . . . dopoldne ob . . . . . uri pri »zlatem konjičku«, Glavna ulica 29.«

Te karte so bile vsem obiskovalcem gostilne neomejeno in brezplačno na raz-polago. V kratkem se je število stalnih gostov pomnožilo. —

Spretno je spekuliral drugi restavratel na častihlepnosti »vinskih strokovnja-kov«. Vsak teden ob določenih večerih se je vršila v njegovih prostorih »vin-ska poskušnja«.

Vsakemu udeležencu se je natočila čašica vina, treba je bilo uganiti kvali-tele oziroma vrsto pijače po okusu, bu-ketu itd. Za pravilno rešitev so bila predvidena primerna darila. Čeravno so se točili vzorci zastoj, je prišel pod-jetnik sijajno na svoj račun. »Strokovna ocena« je privabila vse polno gostov v restavracijo, zanimiva debata se je vle-kla pozno v noč, mož si je kmalu pri-dobil gostov, da mu je primanjkovalo prostorov.

Naravnost sijajno si je pomagala neka tovarna mila iz zadrege, v katero jo je spravila konkurenčna reklama.

Z inserati tu ni bilo nič začeti, tega že denarna sredstva sicer bolj skrom-nega podjetja niso dopuščala.

Mož je tuhtal in preudarjal, kako bi brez preobčitnih denarnih žrtev spravil svoje blago v promet. Kar naenkrat ga

prešine ideja nenavadnega trika, kate-rega brez obotavljanja uprizarji.

Izdelovatelj mila »Filo«, ki ima seveda vse običajne dobre lastnosti raznih dru-gih kričeče razglašanih znamk, samo odjemalcev mu manjka, si najame po-močnika, ki pa mora razven potrebnih sposobnosti imeti krepost brezpogojne molčečnosti, kjer jo njegov gospodar za-hlepa.

Tega pomočnika torej, ki je v kraju seveda še neznan, pošlje naš »tovarnar« lepega dne v največje trgovino, mesteca, da kupi zaboj »Filo« mila, katerega pa mu ni treba odnesti, ampak naj ga pu-sti prodajalcu z naročilom, da ga podari prihodnjemu kupcu, ki bo zahteval »Fi-lo«.

Vse je šlo po želji.

Prebrisani »Filo« podjetnik pa je med tem že izpostavljal, da je prineslo lokalno glasilo prihodnji dan pod raznimi zani-mivostmi tudi sledeče poročilo:

»Čudak posebne vrste. Nekemu proda-jalcu tukajšnje trgovine se je pripetil sledeči slučaj: V prodajalno vstopi danes dopoldne gospod in zahteva zaboj »Filo« mila, ga plača in pripomni: »To-le milo sem pravkar kupil in plačal ter je po-temtakem moja last.« »Brezdvomno,« mu odvrne prodajalec. Nato kupec: »Bi

mi li hoteli napraviti majhno uslugo?« »Seveda, prav rad.« »Prosim, izročite ta-le zaboj brezplačno prvemu kupcu, ki se oglasi v vaši trgovini po »Fila« milu.«

Začudenemu prodajalcu nenavadna zahteva seveda v prvem trenutku ni bila popolnoma jasna, ali odločna stranka še poudarja, da je stvar popolnoma v redu ter si enakih šal večkrat privošči, sicer pa je »Filo« milo prvovrstno in ljudje, ki to blago zahtevajo, gotovo cenijo nje-gove lastnosti in taki ljudje so vredni posebne nagrade. Nato se čudak, pustivši milo v rokah prodajalca, tiho odstrani.

Seveda je prihodnja stranka, ki je slu-čajno zahtevala »Filo« milo, bila pri-jetno presenečena z nepričakovanim da-riлом.

Toliko so javile novine. Ta-le člančič pa je res zadel v živo. Razven tega je se-veda obdarjena stranka skrbela, da se je stvar z zabojem »Filo« mila hitro raz-nesla pri znanih, sorodnikih, sosedih itd. in kmalu postala popularna.

Povpraševanje po tem milu je naglo naraslo, ljudje so pač vsekakor upali, da se manever ponovi ter so pridno ku-povali »Filo« milo, ki je res prav dobro in enakovrstno najboljšim izdelkom te stroke, samo poznalo ga obširno še ni dovolj. K. Tiefengruber.

Seno na trgu v Trstu. Sena je bilo dne 5. t. m. na trgu malo. Cena polagoma narašča. Zadnje kupčije so bile sklenjene po ceni 42 L za cent. Vendar pa ti ceni ni zaupati, kajti istega dne se je ne ravno slabo seno prodajalo tudi za ceno 32 L za cent.

Kovinski trg na koncu avgusta. Ameriški kovinski trg je prav izborna zaposlen, posebno še, če upoštevamo sedanjo sezijo; zaposlenost je 85-odstotna. Železnice niso dosti naročile, pač pa v veliki meri kupuje zasebni konsum. V prvem letošnjem polletju je znašal izvoz železa in jekla 286.000 ton, za 34% več kakor v istih mesecih lanskega leta. V juniju so napravili 3.235.000 ton surovega železa, v juliju pa 3.223.000 ton. Dnevna povprečnost je znašala v juliju 108.000 ton, v juliju 104.000. Največjo dnevno produkcijo je imel april, 115.000. Surovega jekla so napravili v juniju 3.751.000 ton, v juliju 3.651.000 ton. — Položaj na evropskem eksportnem trgu se menda nekam boljša. Le naravno je, da pride vsa kovinska kupčija v nov štadij. Francozi ne morejo več tako poceni prodajati, kot so prodajali pred tedni. Vidi se, kakor bi hotela evropska mednarodna trgovina stopiti v etapo pomirjenja, kar bi bilo seveda zelo razveseljivo znamenje. V vsakem blagu se kaže prijaznejša tendenca. Neugodna poročila o poteku pogajanj glede mednarodnega železnega kartela niso na trg tako slabo vplivala, kot je bilo pričakovati. Vsakdo sedaj uvidi, da potrebuje mednarodni sporazum tako velikega obsega več časa, preden se more udeležiti. Največje sitnosti dela Belgija, ne ravno glede kvote, ki ji pripada kot celoti, temveč glede deležev, ki se morajo razdeliti na posamezne tvrdke. — Na evropskem eksportnem trgu se prav dobro pozna prizadevanje nemških producentov za zopetno osvojitve nekdanjih prodajnih okrajev. Podprta od stabiliziranih gospodarskih razmer je začela nemška železni industrija s tehnično reorganizacijo svojih obratov in se tako pripravljala na bodoči veliki konkurenčni boj. — Položaj na Angleškem se ni spremenil, cene so šle zopet kvišku: Cleveland št. 3 je notiral že 90 šil. napram 70 pred par meseci in 64 v začetku leta; Cleveland št. 1. je prišel na 92/6, št. 4 pa na 89. To dviganje je preveliko in ni v nobenem razmerju s cenami na evropskem kontinentu. Angleški producenti bodo po končanem štrajku to dobro čutili in je seveda upanje na dvig eksporta kaj malo. Cena nemškega koksa je bila okoli 25. avgusta na Angleškem 36 šilingov, dočim so ga prodajali Angleži

po 50 šilingov. Angleška julijska produkcija zaznamuje nadaljno nazadovanje. Pred štrajkom je delalo 147 plavžev, koncem maja samo še 23, koncem junija 11 in koncem julija 8. Rapiden je padec v produkciji surovega železa: v aprilu 539.000 ton, v juliju 17.900 ton, v lanskem juliju 493.000 ton; jekla so napravili v lanskem juliju 590.000 ton, v letošnjem aprilu 66.000, v juniju 34.500, v juliju pa 32.100 ton. — Na Francoskem nič novega. Pričakujejo zvišanih cen in o tem vprašanju živahno razpravljajo. Domače cene: Železo v palicah 950 do 1000 frankov, surova pločevina 1080 do 1150, srednja 1300 do 1350, fina 1600 do 1700. Tudi eksportne cene so se utrdile. — **Belgijski** železni in jekleni trg je še nadalje trden, in označajo sprošno tendenco za prav zadovoljivo. Zlasti v surovem železu je povpraševanje zelo dobro, cene polfabrikatov se dvigajo, jeklo in pločevina sta mirna. Zadnje notacije: Železo v palicah 900 belg. frankov, tračnice 950, surova pločevina 920, srednja 975, fina 1125 do 1225. — **O Luksemburški** nič novega, zaposlenost je slejkoprej zadovoljiva. — Trdna tendenca nemškega železnega trga traja dalje, in se zdi, da je nastopilo na trgu definitivno zboljšanje. Naročila prihajajo v večjih množinah in veliko bolj redno kot v preteklih tednih. — Na Češkem je ostal položaj v splošnem nespremenjen. Kupčija je živahna, a še daleč ne tako, kot si jo želijo. — **Italijanska** železna industrija zasleduje še nadalje z največjim zanimanjem pogajanja o tvorbi evropskega železnega kartela. Italijanski častopisje se v ostrih člankih izreka proti ustanovitvi kartela, videč v njem ogrožanje italijanske industrije. — Pogajanja glede podaljšanja železnega kartela med češkoslovaško in avstrijsko železno industrijo bodo kmalu zaključena in bo nova pogodba te dni podpisana. Določbe stare pogodbe iz leta 1924 se bodo v toliko spremenile, da se bo prodajna kvota češkoslovaških tovarn v Avstriji znižala od 18 na 10%, nasprotno pa se bo avstrijski delež na Balkanu znižal od 25 na 15%. Nadomestilo za zmanjšani eksport na Balkan hoče dobiti Alpine-Montan spriču trajno trdne tendence na zapadnoevropskih trgih.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobava avto-masti. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani bo nabavila z direktno pogodbo 450 kg avto-masti. Tozadevno s 5 Din kolkovano ponudbo je obenem z vzorci predložiti direkciji pošte

in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. septembra t. l. do 11. ure. Natančnejši pogoji za to dobavo se dobijo pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, soba št. 32.

Nabava različnih kombiniranih varoval in njih delov. Na osnovi členov 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu razpisuje direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani prvo pismo dražbo za dobavo različnih kombiniranih varoval in njih delov. Dražba bo dne 12. oktobra 1926 ob 11. uri dopoldne v pisarni ekonomskega odseka direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, I. nadstr., soba št. 42. Dražbe se sme udeležiti vsak, ki izpolni pogoje čl. 13, točka 6. pravilnika k zak. o drž. rač. in ki položi 5% ali, če je inozemec, 10% no jamčevino najkasneje na dan dražbe do 10. ure pri pomožnem uradu direkcije. Ponudbe, ki morajo biti kolkovane s 100 Din in predložene v zapečatenem ovitku z napisom: »Ponudba tvrdke ....« za dobavo različnih kombiniranih varoval in njih delov, sprejema določena komisija na dan dražbe do 11. ure. Cene morajo biti napisane razločno v številkah in besedah in se razumejo v dinarjih, ocarinjeno z zavojnino in prevoznimi stroški vred franko skladišče direkcije. — Pogoji in vzorci se lahko vpogledajo vsak delavnik od 8. do 13. ure v tehnični sekciji direkcije soba št. 75.

Dobave. Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe za dobavo 400 kg loja, za dobavo 16 m³ borovih plohov; do 14. septembra t. l. pa za dobavo 20.000 kg negašenega apna in za dobavo 3 sodov ca 500 litrov denaturiranega špirta. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direkcije. — Direkcija drž. rudnika v abukovci pri Celju sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe za dobavo 1500 kg lahkega bencina. — Direkcija drž. rudnika v Kakanju sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe za dobavo 36 komadov rešet za razredništvo. — Všile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 15. sept. t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede popravila raznih plaščev. Dne 17. sept. t. l. pri komandi Otočškega vojnega okruha v Otočacu in pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki, dne 20. septembra t. l. pa pri komandantu 26. pešadijskega polka v Sisku glede dobave skupaj 693.000 kg sena in 306.000 kilogramov slame. Dne 23. sept. t. l. pri Odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 300 komadov žimnic. Dne 27. sept. t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materiala (1 zra-

čna sesalka, kompresor, 1 transformator, 3 cervni osigurači, bakrene vrvi, 3 enopolni strelodivi). Dne 28. sept. t. l. pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu glede dobave 3000 komadov volnenih odev, 5000 m platna, 200 m satina in 3000 parov nogavic; pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave 7000 komadov bakelj, glede dobave strešne in zidne opeke ter glede dobave 2315 komadov lanenih brisalk in 50 komadov iz flanele. Dne 29. sept. t. l. pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu glede dobave sanitetnega materiala. Dne 30. sept. t. l. pri direkciji drž. železnic v Ljubljani glede dobave 1700 kg bele kovine ter glede dobave klesetov za osebne vagoni. Dne 4. oktobra t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave telegrafskih drog in drugega potrebnega materiala (telegrafski železni žica, žeblički za žico itd.); pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave sestavnih delov za telefone; pri direkciji drž. železnic v Ljubljani glede dobave ležišne volne ter glede dobave dvojnatih žicovodnih koles; pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave rezervnih delov za parno kurjavo. Dne 5. oktobra t. l. pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave gumijecih plošč, cevi in drugega materiala; pri direkciji drž. železnic v Ljubljani glede dobave 2900 zvitkov brzinomerilnih trakov ter glede dobave 5000 komadov vodokaznih in 2500 komadov gledalnih stekel; pri upravi drž. monopolov v Beogradu glede dobave 197.000 m blaga iz konopine, šir. 75 cm in 50.000 komadov zvitkov po 6 metrov konopnane vrvi. Dne 6. oktobra t. l. pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave raznega steklenega materiala. Dne 7. oktobra t. l. pri upravi drž. monopolov v Beogradu glede dobave 430 m³ bukovih drv; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 1200 kg letnega in 500 kg zimskega avto-olja; pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala (katran za ličenje, dekstrin, klej, denaturiran špirit, kalcinirana soda, naftalin, grafit v prahu, salmijak v prahu in komadu, steklarski kit itd.). Dne 8. okt. t. l. pri intendanturi II. armijske oblasti v Sarajevu glede dobave raznih pisarniških potrebščin; pri direkciji drž. železnic v Sarajevu glede dobave zavornjakov; pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 8945 komadov blazinice za mazanje ležajev.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Edino **šivalni stroji** in najboljši **kolesa** za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner Adler** Tudi na obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina v A. ŠARABON v Ljubljani

priporoča **špecerijsko blago**

raznoverstno žganje moko in deželne pridelke raznoverstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.

CENIK NA RAPOLAGO!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Oglejte si

bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vezonino, nalivkov in tipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebnega za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodu levo.

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nuditi

: najfinejši in najokusnejši : namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.